

tíðindablaðið

sosialurinPostsmoga 76,
3800 Argir,
telefon 11820

Útgevandi: p/f sosialurin

Fyrstasíðstjórnari og blaðstjórnari: Tórfinn Smith (ábyrgd)

Blaðfólk: Hagni Djurhuus, Dagny Joensen, Jóhann Mortensen og Jan Müller

Lýsingar: Árni Joensen

Uppseting: p/f sosialurin. Prent: p/f pressan 1981

Bussleiðin

oddagrein

ORSAKAÐ av einum fíggjarligum spurningi millum býráðið í Havn og teir, ið reka býbussarnar, fara hesir býbussar møguliga at hvørva úr aftur býarmyndini. P/f Bil, sum rekur bussleiðina, hevur ført fram, at teir hava stórt hall av býbussunum, sum teir vilja hava býráðið at gjalda. Býráðið er av aðrari áskoðan, og vil ikki gjalda felagnum fullu upphæddina, sum felagið krevur. Um ikki semja er fingin, áðrenn hesin mánaðurin er úti, steðga bussarnir, og bussførarnir verða sendir heim.

HAVNIN hevur nú havt busskoyming í umleið fýra ár. Ávisir trupulleikar hava sjálvandi verið av og á, men stórt sæð hava fólk verið væl nøgd við bussleiðina. Hon hevur verið mongum til hjálpar í flutningi, tí eftir at bussleiðin var komin, var ikki longur neyðugt at hava egnan bil um ein t.d. hevði langan veg til arbeiðis. Bussleiðin hevur samstundis spart samfelagnum ikki so fáar litrar av bens-

ini, í innflutningi av bilum, sliti av vegunum o.s.fr. Sum dømi um hvussu nógv nýta bussarnar kann nevast at sambært bussførarar flytir hvør teirra umleið 1000 fólk um vikuna.

MEN NÚ visir tað seg, at ívasamt er um henda bussleið fer at halda fram. Tá bussleiðin byrjaði varð m.a. ført fram, at býráðið sjálvt skuldi ikki standa fyri. Tað bleiv ov dýrt varð sagt. Tí varð avtala gjørd við eitt privat felag um at reka bussleiðina. Men kortini skuldi býráðið áseta ferðaseðla-kostnaðin. Ein lógin blandingur av privatum og almennum »initiativ«, sum nú hevur víst seg ikki at vera nøkur haldgóð loysn.

UTTAN AT geva øðrum av pørtunum — býráðnum ella P/f Bil — alla skyld í trætni harmast vit um, at hesir báðir stovnar ikki kunnu tala seg til rættis um at bussleiðin kann halda fram. Ella at býráðið sjálvt, sum hevur veruligu ábyrgdina av bussleiðini, finnr aðra og betri loysn. Eitt er givið, og tað er, at bussleiðin eigur at halda fram.

Nei, Dimma — iløgurnar í vinnuna minkaðu og uttanlandsskuldin vaks

Í tí politisku viðmerkingini visir Jóhann Mortensen á, at samfelagsliga gongdin tey seinastu tvey árin er júst tann óvugta av tí, sambandsflokkurin gav lyfti um og vann tvey val uppá. Tær almennu iløgurnar eru hækkaðar munandi. Uttanlandsskuldin er tvífaldað eftir bert trimum árum og hallið á handils- og gjaldsjavna fer at seta óhugnaligt met í ár

Fleiri við mæra hava óivað fingið varðhugan av, at oddagreinskrivarin í Dimmalætting annaðhvørt livir í eini dreyma-verð — Ella fylgir hann slettis ikki við í samfelagsgongdini? Ella roynir hann at billa tí góðtrúgvna lesaranum nakað inn, sum slettis ikki samsvavar við veruleikan?

At hann roynir at imynda sær nakað, er kanska ikki so lægið, tí gongdin tey tvey seinastu árin er litið í samljóð við øll lyftini — dreyrnar,

— Dimma og sambandsflokkurin góvu tí óskyldugu veljarunum, um bert sambandsflokkurin og teir borgarligu komu til.

Feskasta dømið er leiðarin leygdagin, tí nú kunnu sambært Dimmu »...Færerne...være kommet relativt helskindet over inflationen...takket være det modige styre, vi har haft i de forløbne år, hvor andre har kæmpet mod arbejdsløshed, abnormt høje renter med følgende svigtende inves-

**politisk
viðmerk-
ing**

teringer, medens vi har foretaget kostbare investeringer i hele produktionslivet. Men nu da det tegner til mildere økonomiske vejrtræk overalt, vil Socialdemokratiet med Atli Dam som »Den fortabte spillemænd« fra 1980 gerne vende tilbage til roret...».

Helst er tað bert Dimma, sum heldur, at vit hava havt »et modigt styre«. Eingin annar enn júst samstarvsflokkar sambandsflokksins hava greitt »sinum næstu« frá,

Renovationsmálið

Sambært lesarabráv í 14. september herfyri, so man partur av Tjóðveldisflokkinum halda, at lögreglan hevur steðgað brennistøðini hjá IRF. So er spurn-

ingurin, hvør ella hvørji eru Tjóðveldisins »langi armur« í IRF-málinum?

Renovationsmálið er eitt av nógvum málum, sum nú skal visa, um Føroyar vera stýrdar fólkarræðsliga, tað vil siga av fólkavaldalægtinginum og tess landsstýri, av fólkavaldalægting og býráðum og teirra umboðum í felagskommunalum spurningum, ella um ymiskar nevndir, meira ella minni ágangandi »áhugabólkar« við hjálp frá politiskum minnilutum og møguliga politiskt eggaðum starvsfólki skulu avgera alt?

Allar hesar nevndir og

nógv starvsfólk hava ov stórt vald her á landi. Nevndirnar vóru ætlaðar sum ráðgevar hjá fólkastýrinum og kundu áseta treytir, men tær sýndu nú at vilja taka — at hava fingið — allan avgerðar-rættin?

Vónandi visa fólkavaldalægging umboð okkara á tingi, sum fyrr hava verið eftirspurd í hesum máli, hvør ræður í Føroyum, sið avgerð tingsins og Føroya landsstýrisins í hesum máli. Tað er stóru meiriluti í fólkinum fyri at fremja renovationsmálið.

Ein vanligur borgari

tjak og meiningar

Vit gera lesarar okkara varugar við, at treytin fyri at fáa lesarabráv upptikin undir hesum teiginum er, at blaðstjórnin veit, hvør hevur skrivað brøvini.

at alt hevur verið við at steðgað upp, tí ein ávisur persónur ikki hevur torað at tikið avgerðir...

Munnu ikki teir flestu føroyingar halda, at vit høvdu eitt meira »modigt styre«, um stýrið helt fram við eini samfelagsligari útbygging í staðin fyri at halda aftur. Tá eini greitt prógv finst fyri, at tað hevur verið til fyrimums at halda aftur uttan nakrar leysigar orðingar í tí árligu frágreiðingini frá tí búskaparligu nevndini viðvíkjandi Føroyum.

Arbejdsløysi og minkandi iløgur

Hvar hevur Dimma verið, tá hon sigur »hvor andre har kæmpet med arbejdsløshed...«? Ongatið síðan borgarligu rakarini í 50-unum hava vit havt so stórt vinnuløysi sum júst tveir teir seinastu vetrarnar, nú teir borgarligu aftur hava sett kósina út. Og serliga millum tey ungu.

Um iløgur sigur Dimma »...medens vi har foretaget kostbare, men værdifulde investeringer i hele produktionslivet...«? Iløgurnar eru stórar og føroyingar hava sum heilt hug at seta í vinnuskapandi tiltøk — í framleiðsluhjólini.

Men eg fari kortini at mæla oddagreinskrivarunum í Dimmu um at hyggja í hagtølini, sum fylgdu við roðu lógman á ólavsku 1982. Her sæst, at vinnulivsíløgurnar í fyrsta stjórnárinum hjá borgarligu samgonguni minkaðu munandi og vóru bert 316 mill. kr. aftur imóti um 356 mill. kr. í 1979 og -80, meðan tær vóru heilar 436 mill. kr. í 1978. Tølini fyri 82 eru ikki tøk, men væntandi vuku vinnulivsíløgurnar nakað.

Hvat minkandi iløgur merkir, vita vit: minking í tí neyðuga vøkstrinum í tølum av arbeiðsplássum.

Almennu iløgurnar hækkaðar munandi

Meðan vit eru við iløgurnar skal líka visast á, at meðan vinnulivsíløgurnar annaðhvørt eru minkaðar ella stagneraðar, so fóru almennu iløgurnar upp eftir við rakettferð. Meðan tær í tí seinasta árinum undir seinasta landsstýri vóru 307 mill. kr., vuku tær upp í 388 mill. kr. í 1981, og í fjór togaðu tær helst upp um 450 mill. kr. Metingarnar siga 487 mill. kr.

Samsvarar henda gongdin við minking í vinnulivsíløgum og stórum vøkstri í almennum útreiðslum við borgarligan politikk, og alla skrivningina — tað ódæmlika og skuldsetandi skrivningina — hjá formanni sambandsflokksins og øllum huldumonnunum í Dimmu, sum nú eru hornvir sum døgð fyri sól. Sum nevnt fara iløgurnar helst at vaksna í ár, tí skip fyri einar 400 mill. kr. eru í orðra, eru komin ella eru keypt.

Men hesar iløgurnar hava so tað við sær, at hallið á handilsjavnanum uttan íva fer at seta met í ár. Tað verður kanska einar 700 mill. kr., meðan gjaldsjavnehallið verður einar 400—500 mill. kr. Og hetta hallið økir upp aftur meira um uttanlandsskuldina, tí meginparturin er figgiður uttanlands.

Uttanlandsskuldin er tvífaldað

Ja, uttanlandsskuldin??? Hvussu stór er hon nú, Dimma? Ella er hon blivin tabu í teigum Dimmalættingar, tá hon eftir trimum árum við borgarligum stýri er tvífaldað og við árslok í ár helst fer at liggja einastaðni millum 2500—3000 milliónir brutto???

Í 1976 greiddi Sosialurin lesaranum frá, at uttanlandsskuldin var so stór, at hon svaraði til einar

5000 kr. fyri hvønn føroying. Longu sama dag, sum Sosialurin bar tíðindini, brúkti — ella misbrúkti — Pauli Ellefsen tølina á lögtingsins røðarpalli. Tí minnst »...hvor føroyingur fór vøggju til grov skyldar...«

Men Sosialurin segði — og endurgav táverandi formann í búskaparráðnum — at hesa skuldina høvdu Føroyar verið noyddar at taka fyri at skapa arbeiðspláss — fyri at halda arbeiðsløysi frá durunum. Og tað fegnast mong óivað um.

Vit segdu og hava sagt, at uttanlandsskuldin er brúkt til privatar og almennar iløgur fyri at útbyggja vinnuna og samfelagið. Men hetta slerdi Dimma og sambandsmenn upp í glans. Vit meta, at nyttan, hesi 8—10 árin uttanlandsskuldin varð tikin, hevur verið stór. Men hevur nyttuvirðið verið líka stórt hesi tvey tey seinastu árin, uttanlandsskuldin nærur er tvífaldað? Eg ivist, men Dimma kemur kanska við eini frágreiðing.

Tey flestu ivast stórliga í, um tað búskaparliga sær so ljósareytt út sum Dimma roynir at frýgrykla fólk. Tað var í øllum førum ikki tað, vit finga út vita frá samgongumonnunum á lögtingi so seint sum friggjadagin.

Ikki man tað vera tí, at Javnaðarflokkurin hevur lagt uppskot fyri lögtingið um at útskriva nýval. Men við yniskinum at fáa eitt nýtt landsstýrið fyri at steðga núverandi gongd.

Nei, góða Dimma. Gongdin hesi tvey seinastu árin er fullkomiliga tað óvugta av tí, sum sambandsmenn leikaðu sum óðir um, og sum sambandsflokkurin vann tvey val uppá. Ongatið hevur munurin verið so stóru millum orð og gerðir!

Jóhann Mortensen
formaður Sudurstreymoyar
Javnaðarfelags